

О Т Ч Е Т Е Н Д О К Л А Д

за работата на Административен съд – Монтана
през 2010 година

I. Кадрова обезпеченост

Общата численост на персонала на Административен съд – Монтана по щатното разписание е от 23 щатни бройки, от които 5 съдии и 18 съдебни служители.

В началото на отчетната 2010 година Административен съд – Монтана осъществяваше своята дейност при назначени петима съдии и тринадесет съдебни служители. От 01.06.2010 г. след проведени конкурси бяха назначени по договор със срок за изпитване и впоследствие след изтичането на тези договори бяха преназначени на трудово правоотношение с неопределен срок двама съдебни служители на длъжностите съдебен администратор и системен администратор.

В щатното разписание на съда към 31.12.2010 г. са записани Момчил Таралански – Председател, Бисерка Бойчева – заместник – председател, Мария Ницова, Рени Цветанова и Огнян Евгениев – съдии, както и съдебните служители: Катя Йорданова – съдебен администратор; Ирена Тодорова – административен секретар; Георги Георгиев – главен счетоводител; Бисер Илиев – системен администратор; Ценко Антоф – управител съдебна сграда; Васка Василева, Лилия Младенова и Нели Величкова – съдебни деловодители; Антоанета Лазарова, Катя Куздова и Димитрана Димитрова – секретар–протоколисти; Георги Попадински – съдебен архивар; Валентина Тодорова – призовкар, Найчо Замфиров – шофьор, изпълняващ длъжността и на работник поддръжка и Трендафилка Рангелова – прислужник (чистач). Към 31.12.2010 г. не са заети 2 щатни бройки за съдебни деловодители, а щатната бройка за работник поддръжка се заема по вътрешно съвместителство. Попълването на останалите свободни щатни бройки за служители ще зависи от обема на делата. Следва да се има предвид, че както за 2007, 2008, 2009, така и за отчетната 2010 година, въпреки спада в последната година на броя на образуваните дела, същия като абсолютна стойност надвишава (в някои случаи неколкнократно) броя на делата на други административни съдилища, някои от които са по – големи като щатна структура.

Съдийският състав имаше основно значение за добрата организация и резултатната работа на съда. Съдиите от Административен съд – Монтана (АСМ) разглеждаха административните, касационните административни и административно – наказателни дела, както и дела актовете, по които се постановяват в закрити заседания, а така също и делата по искове за обезщетения, като се стремяха да прилагат правилно и законосъобразно процесуалните норми на АПК, както и материалното административно право в неговото многообразие, а

така също осъществяваха контрол и методическо ръководство над съдебните служители за правилната и законосъобразна работа по делата.

През 2010 година съдебните служители бяха натоварени равномерно с работа, в зависимост и от постъплението на дела, същите усвояваха правилата за работа със страните по делата и изискванията в тази насока, както в процеса на ежедневната работа, така и посещавайки семинарите, организирани от НИП. Някои от съдебните служители имат стаж като такива и в други органи на съдебната власт, като същите подпомагаха методически останалите в работата им по делата. В деловодството на съда, функционално обособено е и секретното деловодство за работа по делата, съдържащи класифицирана информация, което отговаря на изискванията по ЗЗКИ и Правилника за прилагането му. Изтекоха сроковете и бяха подновени и разрешенията за достъп до класифицирана информация на съдебните служители. Старание в работата си проявяваха служителите от общата администрация по осигуряване на материално-техническите условия за нормалната работа на всички служби на съда. По отношение на работата на служителите от специализираната администрация ръководството намира, че отделни технически пропуски по делата са идентифицирани и поправени в процеса на работата и не са били причина за отлагане на делата или забавяне на извършването на съдопроизводствени действия. Нещо повече – движението на делата се характеризира с динамичност и ефективност, за което спомагат, както служителите от деловодството, така и впоследствие след образуването и насрочването и съдебните секретари, а след влизането в сила на съдебните актове се извършват и предписаните от закона действия по архивирането на делата от съдебния архивар.

Постоянни са трудностите за служителя, връчващ призовките и съдебните книжа, породени от нежеланието на някои от страните по дела да получават призовките и съобщенията, а така също от отсъствието на страни на посочените адреси. С разпореждане на Председателя на съда, от началото на 2009 г. и през настоящата година, за особено отдалечени и специфични места на територията на града, призовкаря се транспортира със служебния автомобил и се придружава от шофьора. В тази връзка като препоръка към законодателя е да се прецизират някои от текстовете на новия ГПК, прилаган субсидиарно в административното производство пред съд, които да улеснят още повече призоваването на страните. Пълен анализ на разпоредбите от АПК и ГПК, които затрудняват производството пред нашия съд сме направили още в рамките на проекта “В услуга на обществото” (2008-2009 г.), като се надяваме на мултиплициращия ефект на проекта, а освен това изготвен доклад с предложения за промени в законодателството сме и изпратили на компетентните институции. В настоящето изложение по-долу също предлагаме част от тези идеи (отразени и в миналогодишния доклад, без да има реален ефект в обективното право).

II. Движение на делата

Движението на всички видове дела в Административен съд – Монтана през 2010 година е посочено в приложението. През отчетния период образуването и движението на делата в съда се извършваше съгласно изискванията на Закона за съдебната власт и Правилника за съдебната администрация в районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища. Постъпващите в съда книжа – жалби, молби и искания се приемаха от деловодителите и един или два пъти дневно – 10 и 16 часа (в зависимост от постъплението) се докладваха на Председателя (а при негово отсъствие на заместник – председателя), който ги проверяваше за наличните документи и приложения, в много случаи връщаше на съответния административен орган за комплектоване преписките, а когато преписките бяха комплектовани, вкарваше номерата на преписките и делата в системата за разпределяне на делата на принципа на случайния подбор (прилагана в съда от самото начало на дейността) и след това предаваше на съответните служители за довършване на техническите действия по образуването на делата. През отчетния период делата се обработваха в деловодството с помощта на Автоматизираната система за управление на делата на фирма “Информационно обслужване” АД. Спазваха се изискванията за незабавно произнасяне по делата, които се разглеждат в закрити заседания, както и инструктивните срокове за насрочване и разглеждане на делата в съдебно заседание, като характерното и положителното в работата на съда е, че по-голямата част от постъпилите административни, касационните административни и административно – наказателни дела, са разгледани и решени в срок до 3 месеца. По време на съдебната ваканция се спазваха изискванията за постоянно наличие на дежурен съдия за разглеждане на производствата, които по закон следва да се разглеждат бързо и незабавно.

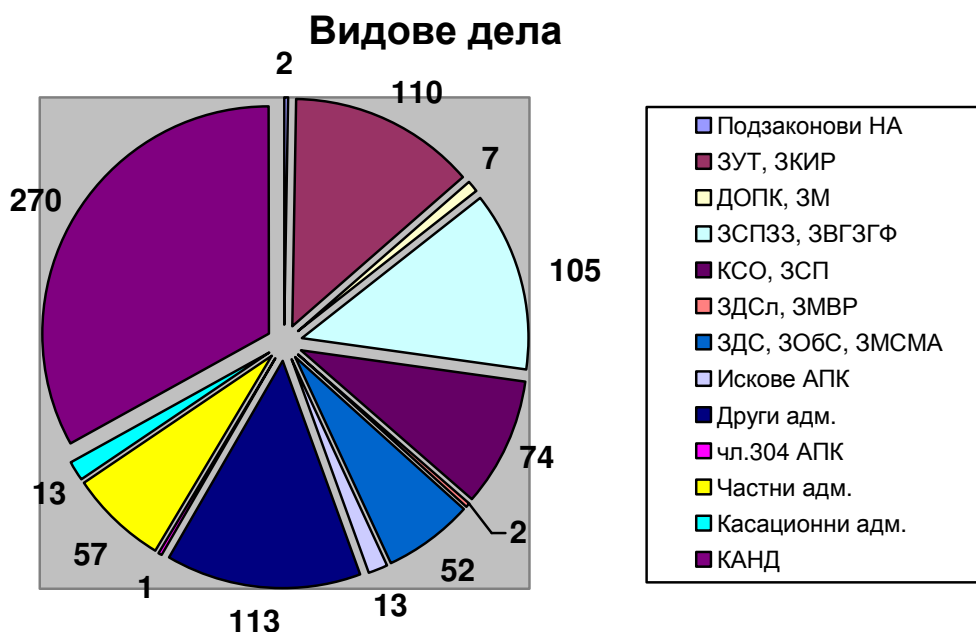
През изтеклата 2010 година в Административен съд – Монтана са образувани общо 700 дела (при 822 за 2009 г., 880 за 2008 г. и 700 за 2007 г.). Така постъпилите дела се разделят, както следва:

първоинстанционни дела - общо – 444 (562 за 2009, 678 за 2008 и 547 за 2007), които заедно с останалите несвършени към 01.01.2010 г. 92 дела общо за разглеждане са били 536 дела.

От новообразуваните първоинстанционни дела:

- дела срещу подзаконови нормативни актове – 2 (при 0 за 2009, 12 за 2008 и 0 за 2007)
- дела по ЗМИ – 0 (при 0 за 2009, 2 за 2008 г. и 19 за 2007 г.)
- дела по ДОПК и ЗМ – 3, с несвършените 4 – общо 7 (при 25 за 2009, 26 - 2008 и 18 – 2007)
- дела по ЗУТ и ЗКИР – 86, с несвършени 24 – общо 110 (при 167 за 2009, 176-2008 и 107-2007)
- дела по ЗСПЗЗ, ЗВСГЗГФ–76, с несвършени 29 – общо 105 (при 238 за 209, 284-2008 и 249-2007)
- дела по КСО и ЗСП – 59, с несвършените 15 – общо 74 (при 60 за 2009, 54 - 2008 и 41-2007)
- дела по ЗДСл, ЗМВР, ЗОВС – 1, с несвършено 1 – общо 2, (при 17 за 2009, 11-2008 и 7-2007)
- дела по ЗДС, ЗОС, ЗМСМА и ЗАдм – 47, с несвършени 5 – общо 52 (при 29 за 2009, 34-2008 и 17-2007)
- дела по ЗЗК, ЗК, ЗОП, ЗПСК – 0 (при 0 за 2009, 2 дела за 2008 г.; *2007 без графа-бел.моя*)
- дела по искиове по АПК – 12, и 1 несвършено – общо 13 (при 7 за 2009, 5 - 2008 и 13 - 2007)
- дела по чл.304 АПК – 1 (при 1 за 2009, 2 за 2008; *2007 без графа – бел.моя*)
- дела за бавност – 0 (при 1 за 2009, 0 за 2008; *2007 без графа-бел.моя*)
- други административни – 100, с несвършени 13 – общо 113 (при 107 за 2009, 90-2008 и 53-2007)
- частни административни – 57 (при 81 за 2009, 83 - 2008 г. и 42 - 2007)

касационни дела – 256, с несвършени 27 – общо 283 (при 300 за 2009, 218-2008 и 153-2007) от които:

- административно-наказателни дела – 245, с несвършени 25 – общо 270 (при 283 за 2009, 203-2008 и 149-2007)

- административни дела – 11, с несвършени 2 – общо 13 (при 17 за 2009, 15 за 2008 и 4 за 2007)

Изводи по отношение на административните дела:

Анализът на постъпилите през отчетната година административни дела сочи, че за първа година от дейността на съда най-голям е броят на делата по ЗУТ и ЗКИР – 110 (при 114 за 2009, 145 - 2008 г.), като тези по ЗСПЗЗ, които в продължение на 3 години бяха най-голям брой сега отстъпват макар и само с 5 дела – 105 (при 161 за 2009, 229-2008 г. и 249-2007 г.). На следващо място са делата по КСО и ЗСП – 74 (52 за 2009, 50-2008 г.), последвани като брой от частните административни дела 57 дела и исковете – 13 дела. Прави впечатление, че в абсолютна степен най-голям брой първоинстанционни дела е категорията на други административни дела (тези извън точно определената номенклатура на приложението) – 113 дела, които превишават броя на делата по ЗУТ и ЗКИР.

Като изводи за отчетната година в областта на административното съдопроизводство в АСМ се налага и може да бъде изтъкнат големия (спрямо общия брой на делата) брой на образуваните дела по ЗУТ и ЗКИР, характеризиращ се със засилена активност на органите на ДНСК. (Доколко тази активност е с кампаниен характер и в производствата по тези дела се съблюдают правилата и принципите на АПК, ще стане дума по-долу в доклада). Интересното е, че делата по ЗСПЗЗ за четвърта поредна година са относително голям брой, макар, както вече се отбеляза да има регресия – 249-229-161-105 дела, съответно за 2007-2008-2009-2010 г. Тази регресия на броя на делата по ЗСПЗЗ се обяснява и с огромния обем работа, който се извърши през периода 2007-2010 година, както от административните органи и от съставите на нашия съд в производствата по съдебния контрол, както и в инстанционния контрол на актовете на нашия съд от съставите на IV отделение на ВАС. Големата част от първоинстанционните административни дела по ЗСПЗЗ са по жалби срещу актове на Кмета на Община Монтана по реда на §62, ал.3 от ПЗР на ППЗСПЗЗ и в по-малка степен производства по жалби срещу актове на Областен управител по реда на §4к от ПЗР на ЗСПЗЗ. През отчетната 2010 година жалбите срещу административните актове по чл.37в, ал.4 от ЗСПЗЗ чувствително се увеличиха, като производствата по тези дела, жалбите по които са допустими, продължават и понастоящем.

Намалява тенденцията от 2007-2008 г. за непризоваване на страните по дела, вещите лица, в общи линии изготвят заключенията в срок и е сведено до минимум

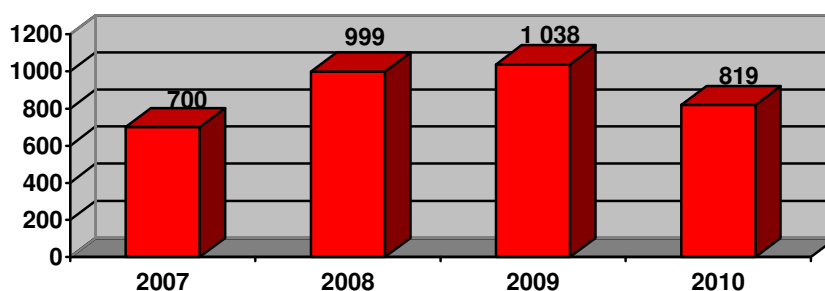
неявяването в съдебно заседание без уважителни причини. Друга особеност на производствата по някои от делата е опита на част от процесуалните представители на страни – адвокатите да злоупотребяват с процесуалните си права, като искат неоправдани отлагания на делата. Разбирането на ръководството на съда е, че ролята на съдия – докладчика по делото е много важна за пресичане на възможността за такава злоупотреба – отлагането на делата да става само, когато са налице условията на чл.139 от АПК, респективно, когато исканията по доказателствата се обосновават и не е било възможно да се приемат доказателства в първото съдебно заседание.

Препоръка към съдиите – да се използват максимално възможностите за налагане на глоби по реда на чл.85-91 от ГПК във връзка с чл.144 АПК с цел дисциплиниране на страните, вещите лица, другите участници в процеса, както и трети лица.

Новото при разглеждането на първоинстанционните административни дела през отчетната година беше въвеждането на програмния продукт за случайния избор на вещи лица. Този избор вече става в съдебно заседание чрез програмата за случаен избор. Действително има проблеми и те са свързани с нежелание на вещи лица от списъка да извършват допуснати и назначени експертизи. Когато назначаването е по усмотрение на съдия-докладчик винаги може да се избегне назначаване на вещо лице, което не е достатъчно мотивирано и/или компетентно, но с програмата за случаен избор това, разбира се, не е възможно. В тези случаи, по разбиране на докладчика, следва съдиите да използват максимално активно санкционната разпоредба на чл.86 ГПК във връзка с чл.144 АПК.

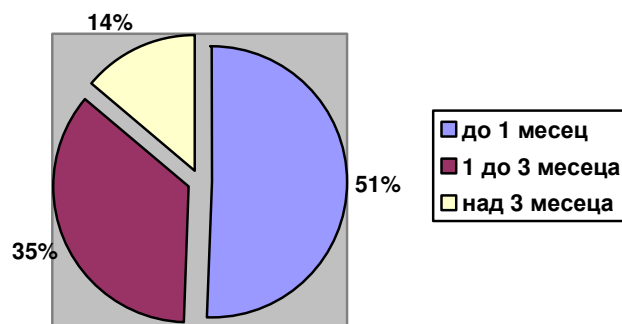
От образуваните през 2010 г. и останали несвършени от 2009 г. общо 819 дела за разглеждане (при 1038 за 2009, 999-2008 г. и 700-2007 г.),

Дела за разглеждане

са свършени 725 дела, което е 89 % от делата за разглеждане (за сравнение – 919 свършени дела или 89 % за 2009 и 783 свършени дела или 78% за 2008 г.). От свършените дела 367 дела в 1 месечен срок; 257 дела в срок до 3 месеца и 101 дела в срок от над 3 месеца от постъпването т.е. 86 % от делата са разгледани в 3 месечен срок, което е с 10 % по-добър резултат от предходната 2009 година.

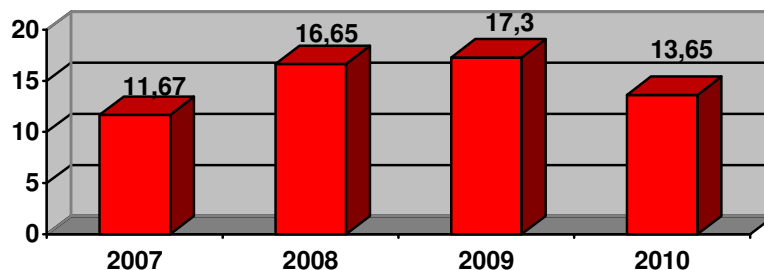
Свършени в срок дела

Към 31.12.2010 г. са останали несвършени 94 дела заседания, по които са насрочени за първите два месеца от 2011 г. Причините за несвършените дела са изцяло обективни – постъпили са 139 дела за ноември и декември 2010 г., при което, беше невъзможно повечето от тези дела да бъдат разглеждани в съдебно заседание, с оглед и на неработните дни в края на отчетния период.

От тези данни е ясно, че статистически средно месечното натоварване на един съдия за цялата година е 13,65 дела месечно (при 17,30 дела за 2009 и 16,65 дела за 2008 г.),

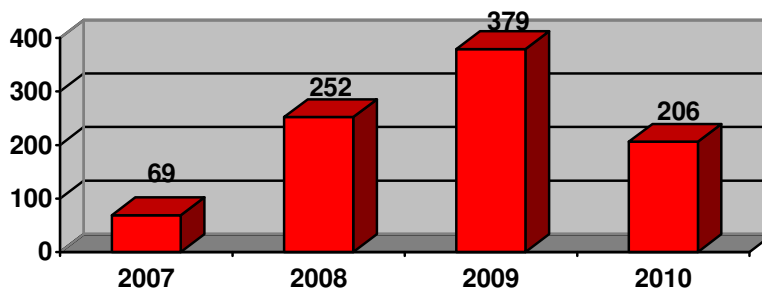
Средно месечно натоварване

но фактически са разглеждани по-голям брой дела от един съдия, като се има предвид по-малката натовареност на председателя на съда, с оглед на осъществяването на функциите му по общо организационно и административно ръководство. Следва да се отбележи, че Административен съд – Монтана е сред административните съдилища с най-голям брой дела на съдия. Особено отчетливо е сравнението с административни съдилища с по-голям брой съдии, които в абсолютна стойност имат по-малко образувани и разглеждани дела.

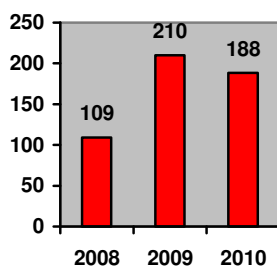
Пред Върховния административен съд за 2010 година са обжалвани 206 съдебни акта (379 за 2009, 252 акта за 2008 г. и 69 акта за 2007 г.).

Обжалвани дела пред ВАС

До момента има резултат от обжалването на 253 акта (в това число и актове, постановени от предишни години). Оставени в сила са 188 акта (оставени в сила 210 за 2009 и 109 за 2008 г.) и са отменени изцяло или частично 65 акта.

Оставени в сила актове

Производствата по останалите жалби срещу актове на АСМ не са приключили. Като проценти досега – 74 % от обжалваните актове са потвърдени (при 77 % за 2009 г., 75 % за 2008 г. и 79% за 2007 г.).

Броят и движението на делата в АСМ ясно показва, че случаите на забавяне са изключително редки и то дължащи се на причини, които стоят извън волята и възможностите на съда и конкретния съдия-докладчик – невъзможност за призоваване на страни и най-вече заинтересованите страни в кратък срок, неумението на много административни органи да издават необходимите на страните документи, та дори и за комплектоване на преписките, каквито случаи са доста чести от страна на определени органи, опити на страни и процесуални представители да злоупотребяват с процесуални права, извършването на по-сложни експертизи. Има, обаче, единични случаи на дела, производствата, по които продължават неоправдано дълго. Докладчикът се надява, че в първите месеци на 2011 ще приключат със съдебен акт всички дела образувани до 31.12.2009 година (без спрените до приключване на преюдициални производства).

Препоръки към съдиите: още по-доброто опознаване на процесуално – правните норми на АПК и субсидиарно прилагания ГПК; по-доброто управление на делата в т.нар. процес относно процеса – оставянето без движение, когато жалбата не отговаря на изискванията на чл.150 – 151 от

АПК с цел да не се провеждат съдопроизводствени действия при наличие на нередовна жалба, налагането на глоби във всички случаи на извършвани нарушения от субектите по чл.85-90 от ГПК.

Изводи по приложението на АПК:

Разпоредбите относно призоваването трудно постигат желан резултат дори и след приемането и влизането в сила на ГПК, който административните съдилища прилагат субсидиарно по силата на разпоредбата на чл.144 АПК. Редица други процесуални институти не действат по начина, предвиден от законодателя при създаването на основния процесуален закон в административното правосъдие.

Предложения за законодателни промени:

1.Изменения в дял III, глава девата на АПК, с които се урежда цялостно производството пред съд така, както е уредено производството пред гражданските съдилища с новия ГПК, без препращащи норми към други нормативни актове, касаещи развитието на процеса.

2.Изменения в разпоредбите на чл.137 АПК. Призоваването пред съд следва да е част от единната публично-правна връзка между гражданин и държава, както е упражняването на избирателното право и плащането на данъчни и осигурителни задължения. След като българският гражданин има регистриран постоянен адрес (т.е. не може да има български гражданин с документ за самоличност без постоянен адрес), а по силата на разпоредбата на чл.98 от Закона за гражданска регистрация, лицето само избира къде да бъде постоянния му адрес т.е. къде да е вписано в регистрите за населението, то съобразно с разпоредбата на чл.99 от ЗГрР, при промяна на настоящия си адрес (различен от постоянния), лицето е длъжно в 30 дневен срок да заяви промяната. Невъзможността едно лице да бъде призовано на постоянния си адрес в продължение на 1 месец (взаимствано от разпоредбата на чл.50, ал.1 от ГПК отм.), следва да води до определена санкция за това лице като нарушител на задълженията му по правната връзка с държавата. Санкцията (в смисъл на процесуална тежест) за лице, което не е заявило такава промяна на адреса, различен от постоянния, следва да бъде прилагане на призовката към делото и прилагане от съда на законната фикция, че лицето е редовно призовано, без да е необходимо призоваването му чрез Държавен вестник, назначаване на особен представител (чл.48, ал.2 от ГПК във връзка с чл.144 АПК) и прочие спънки в процеса. Правото на защита не би било нарушено, тъй като както вече отбелязахме, такова лице вече би било нарушител на разпоредбите на чл.98 и чл.99 от ЗГрР, уреждащи правната връзка на гражданина с държавата. Такова решение на закона би било адекватна санкция за тези лица, неизпълнили публичното си задължение, при евентуално съдебно производство.

3.Изменения в чл.171, ал.2 от АПК (като продължение на т.1). Видовете доказателства, допустими в административния процес да бъдат изчерпателно уредени. Служебното начало изисква от съда да допуска служебно доказателствени средства, включително и експертизи. Това, обаче, следва да става за сметка на жалбоподателя или административния орган, в зависимост от разпределението на доказателствената тежест, но в никакъв случай за сметка на бюджета на съда. (с особена сила това важи за настоящата година, когато бюджетните сметки на съдилищата са редуцирани, та дори за някои съдилища като Административен съд – Монтана, и под санитарния минимум за нормалното функциониране).

4.Изменения в чл.302-307 от АПК, които да позволят бързото и ефективно налагане на глоби с изключване на възможността за шиканиране на процеса чрез обжалване. Последното би могло да се постигне, като се предвиди обжалване само след внасяне на парична гаранция в размер на 200% от наложената глоба. По този начин се гарантира правото на защита при евентуален неправилен съдебен акт за налагането на глоба и в същото време отсява случаите на обжалване заради самото обжалване, насочено към забавяне на реализиране на отговорността.

5.Отмяна на разпоредбата на чл.144 АПК.

6.Качествено новото ни предложение е за промяна в АПК, Кодекса на труда, Закона за местното самоуправление и местната администрация и Закона за държавния служител. То е свързано със случаите, когато се констатира неизпълнение на съдебен акт. Това неизпълнение да има за последица не само глоба за съответния административен орган, респективно виновното длъжностно лице (твърде слаба и неефективна санкция, особено за определени органи в местното самоуправление, които оперират с големи парични потоци при условията на липса на отчетност и контрол – конкретни примери от обективната действителност в района на нашия съд), но същия/ото да бъдат отстранявани от длъжност (при колективните органи – представляващия ги) по предложение на съответния първоинстанционен съд, чийто влязъл в сила съдебен акт не е изпълнен в срок. По наше виждане този процесуален институт би бил достатъчно ефективен и би действал превантивно и на други органи и длъжностни лица. Обосновката на такъв правен институт може да се търси в държавния суверенитет и обществения договор, които възлагат на съдилищата да правораздават въз основа на закона и в интерес на обществото (съдебните актове се издават “В името на народа”). Неизпълнението на влезлите в сила съдебни актове от държавен служител или длъжностно лице, се разглежда като неизпълнение на кръга от функции на държавната служба. Тази държавна служба някои автори разглеждат като един публично-правен мандат, характеризиращ се с възлагане от страна на държавата/общината на изпълнението на функции по осъществяване на

изпълнително-разпоредителната дейност на държавата. Следователно неизпълнението на съдебния акт е отказ от подчинение на правния ред, установен с обществения договор от една страна, а от друга страна е неизпълнение на функциите на публично-правния мандат.

Изводи по отношение на касационните административни и административно-наказателни дела:

Особено внимание следва да се обърне на касационните дела, по които Административен съд – Монтана е последна инстанция.

През отчетната година са образувани 283 дела (при 260 за 2009 г. и 202 за 2008 г.), от които 270 касационни административно – наказателни дела и 13 касационни административни. Налице е увеличение с близо 10 % на касационните дела.

От образуваните касационни административно – наказателни дела най-голям дял от общия брой на делата са тези по наказателни постановления, издадени по ЗДвП, Кодекса на труда, ЗАП и ЗУТ.

Касационно административните дела са 13 и са образувани по жалби срещу съдебни решения на районните съдилища по жалби по ЗСПЗЗ и ЗВСГЗГФ.

Като изводи за отчетната година за производствата по касационните административно – наказателни дела в Административен съд – Монтана може да се изтъкне за поредна година големия брой дела по жалби срещу наказателни постановления по ЗДвП. Този вид нарушения засягат като обект обществените отношения, свързани с правилното извършване на транспортните връзки. Засягането на тези обществени отношения е свързано със създаване на опасност, а в нередки случаи и в засягане на здравето и живота на неограничен кръг от хора, доколкото през последните години се увеличиха моторните превозни средства и водачите на такива, както и свързания с това засилен градски и междуградски трафик, като успоредно с това имаме право пропорционално увеличаване на пътнотранспортните произшествия. Причини за това са недостатъчната подготовка на водачите, липсата на дисциплина и колегиалност на пътя и не на последно място изключително лошите пътни условия в съдебния район на Административен съд – Монтана, вследствие лошата пътна настилка и липсата на адекватни грижи за пътищата през зимния сезон от компетентните органи. В това отношение следва да се изтъкне, че през отчетната година, макар и все още като единичен случай, а не трайна практика на наказващите органи, беше потвърдено от нашия съд по КАНД № 376/2010 г. и наказателно постановление срещу длъжностно лице по чл.178, ал.1, т.7 от ЗДвП.

Специално внимание следва да се обърне на случаите, когато е налице употреба на алкохол при управление на МПС, както и случаите на превишаване на максимално разрешената скорост за управление на МПС. Това са една голяма част от нарушенията, санкционирани с налагане на административно наказание по ЗДвП. Наказанията по Закона за здравословни и безопасни условия на труд,

налагани във връзка с разпоредбите на Кодекса на труда, пък са естествена последица от нарушенията на трудовото законодателство и по-активната дейност на съответния контролен орган след приемането на страната в Европейския съюз, като все повече са и издаваните наказателни постановления по Закона за автомобилните превози, вероятно с оглед структурните и кадрови промени в агенция „Автомобилна администрация” и териториалните ѝ поделения. Трайна и непротиворечива е и практиката по налагане на наказания по чл.45 от Закона за закрила на детето.

Съдът, като касационна инстанция по тези дела, провежда в общи линии твърда и непротиворечива практика за оставяне в сила на наказателните постановления във всички случаи, когато не са допуснати съществени нарушения от актосъставителите при съставяне на първоначалния административен акт по констатиране на нарушението и от административно – наказващите органи при издаване на крайния административен акт – наказателното постановление, имайки предвид личната и генерална превенция на наложеното наказание. Внимателна е преценката за приложението на ТР № 1/10.12.2007 г. на ВКС по отношение на разпоредбата на чл.28 ЗАНН, касаеща маловажните случаи на административни нарушения.

По отношение на касационните административно-наказателни дела беше направена стъпка в посока на хармонизиране на съдебната ни практика с Правото на ЕС и Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи (ЕКПЧОС). На общо събрание, проведено на 11.10.2010 г., съдиите от Административен съд – Монтана взеха решение жалбите срещу всички наказателни постановления, включително и тези, които закона определя като необжалваеми, да се приемат за разглеждане. Това решение на общото събрание на съдиите се мотивира с актовете от Правото на ЕС, както и с ЕКПЧОС, които регламентират правото на достъп до съд и правото на справедлив процес при определяне на всяко наказание, в т.ч. и административните наказания. С това решение, съдиите от Административен съд – Монтана показаха, че въпреки непрецизираната с оглед членството на България в ЕС и като страна по Конвенцията още от 1992 година, законодателна уредба, могат да прилагат актове от различен от националния правопорядък и то такъв, който е в сила за Република България от 1992, респективно от 2007 година. Надяваме се, че това решение, ще има ефект както по отношение на субектите на административни нарушения/наказания, така и по отношение на административно-наказващите органи. Положително отношение към това решение за промяна в съдебната практика изрази и Омбудсманът на Република България. Най-вече се надяваме на скорошна законодателна промяна, която да промени съответните процесуално-правни разпоредби на ЗАНН (чл.59, ал.3) и специалните закони.

Предложения за законодателни промени:

1.Кодифициране на административно-наказателната материя в един изцяло нов Административно-наказателен кодекс. Детайлно дефиниране на понятията, институтите, основанията за обжалване (оспорване) на актовете по реализиране на административно-наказателната отговорност, процесуалния ред за провеждане на съдебен контрол пред двете съдебни инстанции. Също така дефиниране на правата и задълженията на наказващите органи, в т.ч. и определяне при кои видове административни нарушения е изключено приложението на маловажния случай.

2.Изключване в новия АНК на препращащите норми към други нормативни актове.

3.Запазване на функционалната и родова подсъдност по АН дела в сегашния вид, а именно – съдебния контрол над наказателните постановления да бъде в районите съдилища като първа инстанция и в административните съдилища като касационна инстанция.

Проблеми в работата на съда:

В началото на отчетния период председателстващия IV състав съдия претърпя злополука, в резултат, на което беше в кратък отпуск поради временна нетрудоспособност, а впоследствие и в платен отпуск. По предложение на съдиите, с оглед и цел - решаването на делата в срок, бяха преразпределени чрез системата за случаен подбор 7 касационни административно-наказателни дела. Все с тази цел на председателстващия IV състав до края на ползвания платен отпуск не бяха разпределяни дела.

По отношение на препоръките, направени от председателстващия IV състав за съдържанието на настоящия отчетен доклад, председателя на съда намира, че част от проблемите в разпределянето на делата след 23.12.2009 г., от когато датира злополуката, поради отсъствието на председателя на съда (ползвал отпуск по чл. 163, ал.7 от КТ в края на 2009 и началото на 2010 г.), са породени от обстоятелството, че след получена подобна травма с предполагаем оздравителен период от 2-4 месеца, съдията е депозирал само един болничен лист № 0713656 (3880)/28.12.2009 г. с период на неработоспособност 17 дни (23.12.2009 – 08.01.2010 г.). При тези факти, Председателя на съда няма отношение към това, че за цитирания период са й били разпределяни дела.

Обратното – още с връщането си на работа в средата на месец януари, Председателя на съда, въпреки липсата на болничен лист (основен документ за удостоверяване на временна нетрудоспособност) и липсата на писмена или дори устна молба от лицето, та дори и молба за ползване на платен отпуск за повече от 30 дни, като взе предвид фактите и въз основа на предложение на съдиите, пристъпи към преразпределяне на разпределените вече на IV състав КАНД, взе предвид желанието на съдията да разгледа вече разпределените й

административни дела, като впоследствие до края на ползването на платения ѝ отпуск, не са ѝ разпределяни други дела.

Като сравнително незначителен проблем може да се изтъкне по разбиране на докладчика и не съвсем обосновааните и основателни отводи, които бяха направени по някои дела. Естествено при наличие на някое от основанията по ГПК или по ЗПРКИ, отводът е най-разумната и законосъобразна позиция, но има някои случаи, когато мотивите на направените отводи не са убедителни и по-скоро навяват асоциации за бягане от отговорност и отказ от правосъдие, а както се изтъква и в настоящия доклад, съдиите от нашия съд, разглеждайки всички дела на съседните съдилища, които са ни изпратени след направени отводи, най-добре би трябвало да имат знанието, съзнанието и отговорността, присъщо свързани с професията на съдията.

Дейност на съдиите:

През 2010 година в Административен съд – Монтана са заемали съдийска длъжност съдиите Момчил Таралански, Бисерка Бойчева, Мария Ницова, Рени Цветанова и Огнян Евгениев.

Съдията ТАРАЛАНСКИ е с 13 години и 6 месеца юридически стаж, от които 13 години съдийски стаж, като за отчетната 2010 г., от общо разпределените 82 дела, заедно с несвършените от предходната година 12 дела, е разгледал 94 дела, от които: 60 административни дела (от тях 2 дела по искиове за обезщетение и 7 частни административни дела), 32 касационни административно – наказателни дела; 2 касационни административни дела. Приключил е със съдебен акт 83 дела, което в процентно съотношение е 88 % от общия брой на разглежданите дела. От обжалваните пред ВАС 28 съдебни акта (21 решения и 7 определения) са потвърдени 15 акта (10 решения и 5 определения), а са отменени или обезсилени изцяло или частично 13 акта (54 % потвърдени).

Съдията БОЙЧЕВА е с 12 години и 6 месеца юридически стаж, от които 3 години и 11 месеца съдийски стаж, от общо разпределени 161 дела заедно с несвършените от предходната година 27 дела, е разгледала 188 дела, от които: 122 административни дела (от тях 2 дела по искиове за обезщетение и 12 частни административни дела), 61 касационни административно – наказателни дела и 5 касационно административни дела. Приключила е със съдебен акт 169 дела, което в процентно съотношение е 90 % от общия брой на разглежданите дела. От обжалваните пред ВАС 71 съдебни акта (57 решения и 14 определения) са потвърдени 55 акта (44 решения и 11 определения), а са отменени или обезсилени изцяло или частично 16 акта (77 % потвърдени).

Съдията НИЦОВА е с 11 години и 9 месеца юридически стаж, от които 3 години и 11 месеца съдийски стаж от общо разпределените 156 дела, заедно с несвършените от предходната година 26 дела, е разгледала 182 дела, от които: 117 административни дела (2 дела по искиове за обезщетение и 13 частни

административни дела), 63 касационни административно – наказателни дела и 2 касационни административни дела. Приключила е със съдебен акт 161 дела, което в процентно съотношение е 88 % от общия брой на разглежданите дела. От обжалваните пред ВАС 56 съдебни акта (35 решения и 21 определения) са потвърдени 47 акта (32 решения и 15 определения), а са отменени 9 акта (84 % потвърдени).

Съдията ЦВЕТАНОВА е с 11 години и 4 месеца юридически стаж, от които 3 години и 11 месеца съдийски стаж от общо разпределените 145 дела (*забележка моя – първоначално разпределени 152 дела, от които 7 КАНД преразпределени на други състави поради отсъствието от работа, вследствие на злополука*), заедно с несвършените от предходната година 36 дела, е разгледала 181 дела, от които: 125 административни дела (4 дела по искиове за обезщетение и 13 частни административни дела), 54 касационни административно – наказателни дела и 2 касационни административни дела. Приключила е със съдебен акт 155 дела, което в процентно съотношение е 86 % от общия брой на разглежданите дела. От обжалваните пред ВАС 47 съдебни акта (23 решения и 24 определения) са потвърдени 32 акта (14 решения и 18 определения), а са отменени изцяло или частично 15 акта (68 % потвърдени).

Съдията ЕВГЕНИЕВ е с 10 години и 10 месеца юридически стаж, от които 3 години и 11 месеца съдийски стаж, от общо разпределените 156 дела, заедно с несвършените от предходната година 18 дела, е разгледал общо 174 административни дела, от които: 112 административни дела (3 дела по искиове за обезщетение и 12 частни административни дела), 60 касационни административно – наказателни дела и 2 касационни административни дела. Приключил е със съдебен акт 157 дела, което в процентно съотношение е 90 % от разглежданите дела. От обжалваните пред ВАС 51 съдебни акта (40 решения и 11 определения) са потвърдени 39 акта (34 решения и 5 определения), а са отменени или обезсилени изцяло или частично 12 акта (76 % потвърдени).

През отчетния период съдиите при Административен съд – Монтана положиха усилия за спазване на законовите и инструктивни срокове при разглеждане и решаване на делата и резултата от това личи и в статистическото приложение към доклада. Средният процент на свършените дела спрямо общия брой на разглежданите варира от 86-90 %, което е много добър резултат.

Общата оценка на работата на съдиите е много добра. Съдиите посещаваха тематични обучителни семинари, организирани от Националния институт на правосъдието през годината. През 2010 г. с решения на ВСС съдиите от Административен съд – Монтана Бисерка Бойчева, Мария Ницова, Рени Цветанова и Огнян Евгениев бяха повишени в ранг „съдия в апелативен съд”, като част от атестирането е и за период от 2010 г., което само по себе си е основание за определяне на работата на съдиите за 2010 г. като отлична. През 2010 г. съдия Огнян Евгениев завърши магистърската програма „Право на Европейския съюз” към Софийски университет „Св. Климент Охридски”, след което същия успешно прилага в ежедневната си работа принципите и духа на Правото на ЕС.

На този фон следва да се изтъкне сравнително големия брой отменени съдебни актове на I състав. Дали това е резултат от неефективна работа, ниско ниво на професионализъм или друга причина, е трудно да се определи. Но ако се приеме, че за работата и нивото на професионализъм на председателстващия I състав съдия е меродавно и определящо решението на ВСС за повишаване в ранг, то тогава вероятно причината за големия брой отменени актове е друга. При внимателен анализ е видно, че отменените актове по материи са най-вече по ЗУТ и по ЗОДОВ. Вероятно следва този съдия да обърне внимание и да вземе предвид господстващата практика на ВАС по тези дела, както и степента на (не)приложението на чл.6 от АПК, както от административните органи, така и от съда в производствата по упражнявания съдебен контрол. За зла беда, принципите на АПК, за които става въпрос, са в основата на принципите и духа на Правото на ЕС, което от 01.01.2007 г. е действащ правопорядък в Република България. Интересен сравнителен ракурс в това отношение биха били евентуални съдебни производства пред европейските съдилища, съответно Съдът на ЕС в Люксембург и Съдът по защита правата на човека и основните свободи в Страсбург. Тъй като все още малка част от българските правни субекти – граждани и юридически лица упражняват правата си в тези наднационални съдебни органи не може да се получи една по-детайлна и най-вече оценъчна картина на българската съдебна практика и доколко административните съдилища защитават правата и законните интереси на гражданите.

В този ред на разсъждения може да се обсъди дали някои административни органи действат по начин, който може да се определи като кампаниен, както и дали постановените административни актове осъществяват изискванията за актове съобразени с всички законови изисквания, като под законови изисквания се имат предвид не само и не толкова реквизитите на чл.59, ал.2 от АПК, респективно изискванията на специалните материално-правни норми за издаването и формата на актовете, но и най-вече съблюдаването на принципите на законност, съразмерност и истинност, прогласени от чл.4-7 от АПК. За съжаление, въз основа на крайния резултат от редица дела, може да се констатира, че дори производствата пред съд не осигуряват защитата срещу незаконосъобразни актове, доколкото горепосочените принципи на административния процес в много случаи не са прилагани от административните органи, а съдилищата, в т.ч. и висшите съдебни инстанции в рамките на съдебния контрол, меко казано, не обръщат внимание на тези пороци. По този начин решаването на делата става на принципа на поточното производство, без да се отчитат спецификите на всеки отделен случай.

По скромното мнение на докладчика, в редица дела по реда на ЗУТ, от страна на съответния административен орган се нарушава дори прогласения в чл.17, ал.3 от Конституцията на Република България принцип на неприкосновеност на правото на частна собственост. Както вече, се отбеляза по-горе, окончателната равностметка ще стане ясна, когато гражданите и въобще субектите на административното право и процес започнат по-активно да обжалват

влезлите в сила актове пред съдилищата на ЕС и Съда по правата на човека и основните свободи. Дано тази равносметка не бъде твърде горчива и изводите от нея да не бъдат в ущърб на съдебната власт като цяло. Докладчикът предполага, че тези му изводи едва ли ще се поддържат от останалите съдии, но за сравнение може да се отбележи, че и преди години повечето съдии и най-вече прокурори (които до 2000 г. налагаха мерките за неотклонение) не се съобразяваха с Конвенцията за основните права и свободи и налагаха задържания на обвиняеми, които не бяха необходими за провеждането съдържателно досъдебно производство. След приключването на множество дела пред съда в Страсбург, в резултат, на които държавата беше осъдена да заплаща неимоверно големи обезщетения, дори и на осъдени и доказани престъпници, се промени до голяма степен както процесуалния закон, който вече изисква налагането на мерките да става под контрола на съда, така и най-вече манталитета на съответните органи на досъдебното производство. Дали това ще се получи и заради съдебни актове на административните съдилища и ВАС, предстои да разберем.

По разбиране на докладчика, ролята и мястото на съдиите и общо на съдебната практика е да коригира допусканията на фазата на административното производство пред органите пороци. Като класически пример в това отношение могат да се изтъкнат делата, които в периода 2007-2010 г. Административен съд – Монтана разглеждаше по жалби срещу заповеди, издадени по реда на §62 от ПЗР на ППЗСПЗЗ във връзка с §4 от ПЗР на ЗСПЗЗ. Във връзка с измененията на ЗУТ от края на 2010 г., остава неизвестността и съмнението, доколко в новите процесуални условия ще се защитят от една страна правата и законните интереси на гражданите, а от друга страна обществения интерес.

Анализи на натовареност и качество на съдебните актове.

За четвърта поредна година натовареността на Административен съд – Монтана е една от най-високите. Този факт беше потвърден и от резултатите от наблюдението (мониторинга) на административните дела, проведено от ВСС и публикувания доклад през 2010 година. Видно и от справка, натовареността по щат е 13,65 образувани дела месечно на съдия, а свършените дела са 12,08 месечно на съдия. Това е с пъти повече от съдилищата, които като брой съдии и служители са равни и по-големи от нашия съд. Огорчението за съдиите от Административен съд – Монтана в случая е, че този устойчиво голям брой на делата не е свързан с отпускането на щатна бройка за съдия, каквито искания на 3 пъти през периода 2007-2010, прави Председателя на Административен съд – Монтана. В същото време, делата, по които са направили отвод всички съдии от съседните съдилища неизменно са изпращани от ВАС за разглеждане само на нашия съд. Вместо да отпусне на АСМ щатна бройка за съдия (каквито след 2007 година бяха назначени в няколко административни съдилища), за да могат да се сформират два касационни състава и да се разглеждат повторно върнатите за ново разглеждане от районните съдилища административно-наказателни дела, ВСС предпочита да

отпуска щатни бройки за съдебни помощници на административни съдилища, където наличните съдии нямат дори и средна натовареност?!?!?! Фигурата на съдебния помощник, обаче, няма правомощията на магистрата да разглежда и решава дела, поради което е напълно излишна за съд като нашия. Тези неуспешни решения на ВСС рефлексират отрицателно на работата на съда и то най-вече от психологическа гледна точка. Всъщност двойния стандарт спрямо нашия съд не е ново събитие – от години МП и ВСС проявяват такъв, като примерите с материално-техническото осигуряване на ремонта (от МП през 2007-2008) и с щатната бройка за системен администратор (ВСС през 2008-2009), когато на всички административни съдилища бяха отпуснати такива, освен на нашия и съда в Кърджали, сами по себе си доказват горната теза.

Относно качеството на съдебните актове, през годината имаше само 3 изцяло обезсилени съдебни актове т.е. това е показател, че съдиите са били наясно с допустимостта на жалбите (макар при някои за това да помагат отменителните определения на ВАС с указания да се гледат жалбите по същество). Не е голям броя и на изцяло отменените актове по същество т.е. решенията – 31 на брой (18% от общия брой обжалвани съдебни решения, по които ВАС се е признал). Подетайлен анализ на качеството на съдебните актове неминуемо ще навлезе в прерогативите на инстанционния контрол, каквито правомощия настоящия докладчик няма. Факт е, обаче, че при атестирането на съдиите от нашия съд е направен цялостен анализ както на сročността при изготвянето, така и на качеството на съдебните актове, в резултат, на което съдиите, както вече беше отбелязано по-горе, са повишени в ранг.

Стратегически цели и приоритети според стратегическия план на Административен съд – Монтана за периода 2008-2010 г.

Може да се констатира, че повечето от набеязаните цели и приоритети – оптимизиране на управлението на съда (увеличаване на процента на решените дела и намаляването на забавянето на делата), подобряване на административната дейност и организацията на съдебната администрация (въвеждане на непрекъснато работно време на службите, които работят с физически и юридически лица – деловодството чрез въвеждане на отделни обедни почивки на служителите; използване на унифицирана деловодна система и система на звукозапис, подпомагаща изготвянето на съдебните протоколи), поддържане и повишаване на нивото на компетентност на служителите (постоянно обучение на служителите и актуализиране на обучителните програми), повишаване на общественото доверие и ефективното използване на информационните технологии за подобряване на качеството на правораздаването (обновена Интернет-страница с публикуване на цялата информация – графици на заседания, съдебни актове и т.н.), са изпълнени.

Що се отнася до повишаване на общественото доверие (също стратегическа цел и приоритет на съда), тази цел е постоянна и в същото време преценката за изпълнението ѝ би била субективна, ако се изрази от докладчика. Работата с

медиите е начин за това и както и през изминалите години, така и в отчетния период, Председателя на съда е представял отчетите (годишни и за полугодие) на интересуващите се представители на медиите на периодични срещи.

III. Сграден фонд и техническа обезпеченост

Административен съд – Монтана е настанен на третия и четвърти етажи в сградата на пл. “Жеравица” № 3 в гр.Монтана, които етажи са публична държавна собственост и с решение № 150/12.03.2007 г. на МС са предоставени на Министерство на правосъдието за нуждите на съда. Към момента Административен съд – Монтана разполага с много добри условия за работа на съдии (всеки съдия е в отделен кабинет, оборудван с всичко необходимо за пълноценна работа), съдебните служители са в удобни помещения, където имат възможност да предоставят на гражданите услуги по съвременни стандарти. Съдът предлага възможност за пълен достъп до правосъдие и информация на страни по делата. Трите съдебни зали със средства от бюджетната сметка и одобрени капиталови разходи от ВСС, са оборудвани с модерна система за аудиозапис, озвучаване и информация, като на монитори пред залите са изведени номерата на делата и необходимата информация по тях.

Работните места на съдиите в АСМ са оборудвани с персонални компютри с монитори от ново поколение с повишени оперативни възможности, включени в мрежа. Внедрени са продуктите на фирма “Апис” – версия “АПИС-6”, в т.ч. “Право”, “Процедури” и “Практика” с ежегоден абонамент с достъп до всички нормативни актове на Република България, както и с достъп до Интернет. Административният секретар и счетоводителят на съда разполагат с компютри, на които водят обслужването на човешките ресурси, ведомостите и цялостното счетоводство, използвайки програмните продукти “Поликонт”. Работните места на съдебните деловодители, секретари и архивар също са оборудвани с компютри, посредством които осъществяват трудовите си задължения в работата по делата, изготвянето на протоколите и архивирането.

Следва да се отбележи и създаването на Интернет страница на съда, в която са дадени всички най-важни данни и информация за състава на съда и дейността на съдебните служби, за банковите сметки, за дължимите такси, графици за делата, възможности за даване на мнения от граждани, насочени към подобрене на работата на съдебните служби и публикуване на обявления. Осъществено беше публикуването на съдебните актове, а предстои да се осъществи и възможността за справки по делата на страницата на съда – така, както е в Интернет страницата на Върховния административен съд. Следва да се изтъкне добрата работа на системния администратор на съда за извършените по мрежата подобрения. Като цяло през отчетната 2010 година, доколкото имаше отделни технически проблеми, свързани с внедрените софтуерни продукти в съдебното деловодство, същите се преодоляваха с помощта на специалистите, поддържащи

компютърните системи и периферни устройства. Липсва ясна и предвидима политика на ВСС и Министерство на правосъдието по отношение на внедряването на единен продукт за управление на съдебните дела.

По отношение на квалификацията на съдиите и съдебните служители може да се изтъкне необходимостта от повече и по-разнообразни тематични семинари, организирани от НИП за изграждане, поддържане и развитие на професионалните им качества, като особено значение има това за съдиите.

Изводи за работата на Административен съд – Монтана:

За периода 2007-2010 г. нашия съд беше от съдилищата с най-голям брой дела на съдия. За този период АС – Монтана беше административният съд с най-малък брой съдии и съдебни служители. За сметка на големия брой разгледани и решени дела, отделените от бюджета средства бяха най-малки за нашия съд (въпреки наличието на база, която изисква определен ресурс), което прави Административен съд – Монтана най-ефективния административен съд в страната т.е. за едно дело, решено от нашия съд, са похарчени най-малко бюджетни средства.

Друг факт, който достойно представя цялостната работа на съдиите от нашия съд, е произнасянето със съдебни актове по всички взети за решаване 725 дела в инструктивния 1 месечен срок, както през отчетната година, така и за миналите години (919 дела за 2009 г., 783 дела за 2008 г.).

Като обобщение може да се изтъкне, че през изтеклата 2010 година съдиите и служителите в Административен съд – Монтана са положили необходимото старание и усилия в обработването, разглеждането и решаването на делата и са работили с професионализъм за постигане на изложените по-горе резултати.

01.02.2011 година

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Момчил Таралански)